

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)
TUTANAK DERGİSİ

19'uncu Toplantı
4 Aralık 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Jülide Sarıeroğlu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, bu vesileyle Komisyon olarak yaptıkları basın açıklamasına, Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın ve Komisyon üyelerinin bu konuyla ilgili Genel Kuruldaki konuşmalarına, Komisyonun bugüne kadarki çalışmalarına ve bugün sunum yapacak kurumlara ilişkin açıklaması

2.- Oturum Başkanı Jülide Sarıeroğlu'nun, Komisyonun gelecek hafta yapacağı toplantı gündemlerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkan Yardımcısı İhsan Tufan Fırtına'nın, emniyet teşkilatının engelli bireylere yönelik yaptığı çalışmalar, yürüttüğü projeler ve öneriler hakkında sunumu

2.- AFAD Afetlere Müdahale Genel Müdürü Sadi Ergin'in, engelli bireylerin afette korunmasına yönelik müdahale ve risk azaltma stratejileri, engellilerle ilgili yürütülen programlar, eğitimler ve iyi uygulama örnekleri, engelli bireyler için geliştirilen erken uyarı sistemleri, teknoloji kullanımı, afet destek ürünleri, afet sonrası geçici barınma alanlarında erişilebilirlik ve yaşam koşulları hakkında sunumu

3.- İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanı Hüseyin Kök'ün, Göç İdaresi Başkanlığı olarak ülkemizdeki yabancı engellilere ya da özel ihtiyaç sahiplerine yönelik yaptıkları çalışmalar ve sundukları hizmetler hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Emniyet Genel Müdürlüğü, AFAD ve Göç İdaresi Başkanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLARIN TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)

----0----
19'uncu Toplantı
4 Aralık 2025 Perşembe
----0----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.40'ta açıldı.

Oturum Başkanı Jülide Sarıeroğlu,

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, bu vesileyle Komisyon olarak yaptıkları basın açıklamasına, Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın ve Komisyon üyelerinin bu konuyla ilgili Genel Kuruldaki konuşmalarına, Komisyonun bugüne kadarki çalışmalarına ve bugün sunum yapacak kurumlara,

Komisyonun gelecek hafta yapacağı toplantı gündemlerine,
İlişkin açıklama yaptı.

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkan Yardımcısı İhsan Tufan Fırtına tarafından, emniyet teşkilatının engelli bireylere yönelik yaptığı çalışmalar, yürüttüğü projeler ve öneriler,

AFAD Afetlere Müdahale Genel Müdürü Sadi Ergin tarafından, engelli bireylerin afette korunmasına yönelik müdahale ve risk azaltma stratejileri, engellilerle ilgili yürütülen programlar, eğitimler ve iyi uygulama örnekleri, engelli bireyler için geliştirilen erken uyarı sistemleri, teknoloji kullanımı, afet destek ürünleri, afet sonrası geçici barınma alanlarında erişilebilirlik ve yaşam koşulları,

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanı Hüseyin Kök tarafından, Göç İdaresi Başkanlığı olarak ülkemizdeki yabancı engellilere ya da özel ihtiyaç sahiplerine yönelik yaptıkları çalışmalar ve sundukları hizmetler,
Hakkında sunum yapıldı.

Emniyet Genel Müdürlüğü, AFAD ve Göç İdaresi Başkanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 9 Aralık 2025 Salı günü saat 15.30'da toplanmak üzere saat 16.18'de toplantıya son verildi.

4 Aralık 2025 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.40
BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)
BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)
SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)
KÂTİP: Fevzi ZİRHİOĞLU (Bursa)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonumuzun 19'uncu Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Jülide Sarieroğlu'nun, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne, bu vesileyle Komisyon olarak yaptıkları basın açıklamasına, Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın ve Komisyon üyelerinin bu konuyla ilgili Genel Kuruldaki konuşmalarına, Komisyonun bugüne kadarki çalışmalarına ve bugün sunum yapacak kurumlara ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Değerli üyelerimiz, kıymetli kurum temsilcilerimiz, değerli çalışma arkadaşlarımız, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyor, misafirlerimize hoş geldiniz demek istiyorum.

Hep birlikte verimli bir toplantıyı geçirmeyi temenni ediyoruz.

Biliyorsunuz, dün, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ydü; 3 Aralık hepimize hem büyük bir farkındalığı hem de önemli sorumluluklarımızı tekrar hatırlatıyor. Hepsinden önemlisi, bu sorumluluğun sadece bir gün değil, yılın her günü, her alanda yerine getirilmesi gereken bir görev olduğunu önümüze seriyor. Engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmak ve bu konudaki bilinci büyütmek süreklilik arz eden bir gayretle mümkün biliyorsunuz. İşte, biz de Komisyon olarak bu anlayışla çalışıyoruz.

Dün de yine Dünya Engelliler Günü vesilesiyle Komisyon Başkanımız Sayın Muharrem Mehmet Kasapoğlu'yla birlikte tüm Komisyon üyelerimizle günün anlam ve önemini, tekrar bu alandaki Komisyonumuzun çalışmalarıyla ilgili hususları vurguladığımız önemli bir basın açıklamasını da gerçekleştirdik.

Yine, Meclis Genel Kurulunda Aylin Yaman Vekilimiz gündem dışı konuşmalarda konuyu boyutlarıyla ele aldı. DEM PARTİ'nin vermiş olduğu grup önerisinde, yine tüm partilerimizin Komisyonumuzda temsil edilen üyeleri Komisyonunda bu alandaki çalışmalarla ilgili görüşlerini paylaştılar.

Hayatın her alanına yönelik çalışma yapmaya gayret ediyoruz. Komisyonumuzun alanına giren çerçeve oldukça geniş. Bugün gerçekleştirdiğimiz 19'uncu Toplantımız da işte, bu geniş alanın en kritik üç başlığına odaklanıyor.

Komisyon olarak aylardır sahadayız; bölgesel istişare toplantılarını yaptık, yapmaya devam ediyoruz, yüzlerce kurumun görüşünü aldık, almaya devam ediyoruz ve deprem bölgesinde çok kapsamlı incelemeler gerçekleştirdik. Bu çalışmalar bize özellikle afet süreçleri, göç yönetimi ve kamu güvenliği başlıklarında engelli bireylerin yaşadığı sorunların daha derinlemesine ele alınması gerektiğini gösterdi. Bu nedenle, bugün İçişleri Bakanlığımıza bağlı kurumlarımızdan AFAD, Göç İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünden kapsamlı sunumlar dinleyeceğiz.

AFAD'dan hem afet alanında hem de geçici ve kalıcı barınma alanlarında engelli bireyler için yürütülen uygulamaları ve planlanan yeni modelleri detaylıca duymak istiyoruz. Yine, deprem bölgelerinde yaptığımız görüşmeler bu konunun hayati önemini açık biçimde ortaya koyuyor.

Göç İdaresi Başkanlığının ise özellikle geçici koruma altındaki engelli bireylerin kayıttan barınmaya, sağıktan sosyal hizmetlere uzanan süreçlerde nasıl bir destek mekanizması yürüttüğünü öğrenmek istiyoruz. Bu alanda verecekleri bilgiler bizim için önemli bir veri olacak.

Yine, Emniyet Genel Müdürlüğüyle ilgili vatandaşlarımızın hayatındaki en görünür temas noktalarından biri olan polis merkezlerinin erişilebilirliği, şiddet vakalarında uygulanan prosedürler, trafik ve toplumsal düzenlemeyle ilgili başlıklar sahada bize en fazla iletilen konular. Bu alanlarda inşallah bizleri bilgilendirmelerini bekliyoruz.

Bugün burada paylaşılacak her bilgi hazırlamakta olduğumuz kapsamlı raporun daha güçlü, daha uygulanabilir ve sahaya daha doğrudan temas eden bir içeriğe dönüşmesine destek olacak. Biz, Komisyon olarak hiçbir boşluk bırakmadan çalışmakta kararlıyız. Attığımız her adımın engelli bireylerin hayatında gerçek bir karşılığı olmasını istiyoruz. Katkı sunacak tüm kurum ve kuruluş temsilcilerimize şimdiden teşekkür ediyoruz.

Toplantımızın hayırlar getirmesini diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanımız toplantımız devam ederken aramızda olacak. Şu anda AK PARTİ Genel Merkezimizde Sayın Cumhurbaşkanımızın katıldığı Engelliler Günü vesilesiyle gerçekleştirilen programda, bazı Komisyon üyelerimiz de o toplantıda. Toplantının ardından, inşallah, Komisyon çalışmalarımıza Kıymetli Bakanımız başkanlık edecek.

Ben temsilcilerimize hemen sözü vermek istiyorum; az önce de ifade ettiğim gibi, Emniyet Genel Müdürlüğümüz, Göç İdaresi Başkanlığımız ve AFAD'ı bugün dinleyeceğiz.

İlk sözü Emniyet Genel Müdürlüğümüze vermek istiyorum.

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığından Emniyet Müdürü İhsan Tufan Fırtına Beyefendi sunumu yapacak. Katılan heyet üyelerimizi de sunumdan önce hemen tanıtırırsanız kayıtlara geçmesi açısından.

Süremizi hatırlatmamız gerekiyor; on ila on beş dakika arasında toparlamanızı rica ediyoruz. Önce, sunumları alacağız, ardından da Komisyon üyelerimizin sizlere sorularını cevaplamanızı isteyeceğiz.

Evet, buyurun, sözü size bırakıyorum.

III.- SUNUMLAR

1.- Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkan Yardımcısı İhsan Tufan Fırtına'nın, emniyet teşkilatının engelli bireylere yönelik yaptığı çalışmalar, yürüttüğü projeler ve öneriler hakkında sunumu

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN TUFAN FIRTINA - Sayın Başkanım, saygıdeğer hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşkilatımızın engelli bireylere yönelik yapılan çalışmaları ve yürüttüğümüz projeler hakkında bilgi arz edeceğim.

Öncelikle, hizmet binalarımıza engellilerin erişebilirliği konusunda mevcut yasal mevzuat kapsamında her türlü fiziki ve diğer ihtiyaç duyulan düzenlemeler bugüne kadar yapılmış olmakta ve yine yapılmaya devam edilmektedir.

Hizmet binalarımıza engellilerin erişebilirliği kapsamında bina girişlerimizde engelli rampası, ihtiyaç duyulan alanlarda engelli lifti, yine engelli otoparklarımız yapılmakta ve yine yapılmaya devam edilmekte.

Ayrıca, yine, özellikle görme engellilerimiz için kabartma, doku şeklinde yüzeylerimizin kaplanması yapılmaya devam edilmektedir.

Erişebilirliğin sağlanması kapsamında mevzuatımızdaki 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun gereği, yapılı çevrede engellilerin erişebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarım, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişebilirlik standartlarına uygunluk sağlamaya çalışıyoruz.

Yine, Otopark Yönetmeliği'mizin 4'üncü maddesi gereği umumi bina ve bölge otoparklarında engellilerimiz için her 20 park yerinden birine engelli işareti konulması ve bunların engelliler için ayrılması gerekmekte olup bu yönde yine düzenlemeler yapmaya çalışıyoruz.

Yine, Karayolları Trafik Yönetmeliği'mizde "Engelliler için işaretlerle belirlenmiş bölümlerin ayrılmasının zorunlu olduğu" şeklinde hüküm bulunmakta ve uymayanlar hakkında da idari yaptırımlar düzenlenmektedir.

Erişebilirliğin sağlanması kapsamında illerimizce, Karayolları Trafik Yönetmeliği kapsamında "engelli park kartı" düzenlenmekte ve başvuru sahiplerine verilmektedir. 12 Mayıs 2025 tarihinden itibaren de bu başvurular e-devlet üzerinden yapılabilmektedir. 30/11/2025 tarihine kadar da 21.165 başvuru yapılmıştır.

Az önce değindiğim gibi, Karayolları Trafik Kanunu'na göre park etmenin yasak olduğu yerlere park etmenin cezası 993 Türk lirası iken engelli park yerine park etmenin cezası 1.986 Türk lirasıdır ve bu yasağa uymayanlar hakkında gerekli idari işlemler yapılmaktadır.

Ülke genelinde zaman zaman eş zamanlı özel denetimler yapıyoruz. Yapmış olduğumuz denetimler AVM otoparkları, eğitim kurumları ve sağlık kurumları başta olup bugüne kadar Karayolları Trafik Kanunu'ndan 20.803 adet 2025'in ilk on ayında idari işlem yapılmıştır.

Yine, 2025 yılının ilk on ayında, ülke geneline bakıldığında ise bu yasaklara uymayanlara toplam 198.319 idari işlem yapılmıştır.

Yürüttüğümüz projelerden "Hizmetin Yerinde İfası" adını verdiğimiz bir proje kapsamında, içerisinde engellilerin de bulunduğu hasta, yaşlı gibi mağdur kişilere ya da ifadesini almamız gereken bilgi sahibi olan kişilerin ifadeleri bizzat bulundukları ikametlerinde ya da sağlık sorunları varsa hastanelere gidilmek suretiyle ifadeleri bulundukları ortamda alınmaktadır. Bu proje kapsamında 13.525 engelli birey olmak üzere toplam 1 milyon 167 bin 844 vatandaşımızın bulundukları yerde ifadesi alınmıştır.

Kadın Acil Destek Uygulamamızla, kısa adı KADES olan bu uygulamamızla şiddet mağduru kadınlarımızın cep telefonuna indirdikleri uygulama sayesinde bizlere kısa yoldan ulaşmaları sağlanmakta ve engelli bireylerimiz için de özellikle işitme kaybı olan bireylerimiz için de bu uygulamamıza işitme kaybı bulunanlar için bir buton konulmuş olup bugüne kadar 146.458 kadını bu butonu aktif hâle getirmiştir. Bu şekilde toplam 59.688 ihbarda bulunulmuş ve KADES uygulamamız 10 ayrı dile de yine çevrilmiştir.

Toplum Destekli Polislik faaliyetleri kapsamında yine engelli bireylere yönelik çeşitli faaliyetlerde bulunmaktayız; özellikle eğitim, farkındalık çalışmaları ve sosyal etkinliklerle engellilerimiz bu konularda yine desteklenmektedir.

Kısa adı ÇÖGEK olan Çocuk ve Gençler Sosyal Koruma ve Destekleme Programı'mız kapsamında 5-24 yaş aralığında, yine içerisinde engelli bireylerimizin de bulunduğu, dezavantajlı gruplara çeşitli etkinlikler düzenlemekteyiz. 2025 yılında toplam 47 ÇÖGEK projesi yapılmış olup yine 612.195 çocuk ve gence ulaşılmış içerisinde engellilerin de bulunduğu ve bunlardan 2.179 engelliye çeşitli meslek, müzik, halk oyunları, el sanatları kursları gibi faaliyet ve etkinlikler düzenlenmiştir.

Vatandaşlarımızın bize daha rahat ulaşabilmesi amacıyla acil çağrı numaramız 112'ye dönüştürülmüş olup 112 sistemimiz de Polis İmdat numaramız da yine engelli bireylerimizin cep telefonlarına indirecekleri bu uygulamayla işaret dilinde ihbarlarını yapabilmeye olanağı sağlanmıştır.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Görme engelliler açısından, diğer engelli gruplar açısından sesli ya da betimleme tarzı şeyler var mı?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN TUFAN FIRTINA - Başkanım, bu uygulama sadece işaret dili, sadece duyma engellilerimiz için olan bir uygulama. Burada ihbara bastığı zaman konuşamayacağı için karşısına çıkan operatöre işaret dilinden derdini anlatacak ya da konum servisi aktif olduğu için hiç konuşmasına gerek kalmadan bulunduğu yere ekip gönderilecek ve daha önceden kaydetmiş olduğu acil durumda ulaşılmak istenen bir yakını var ise yine bu yakınına ulaşılacaktır.

Yine, engelli bireylere yönelik yürütülen diğer çalışmalarımız; Emniyet Genel Müdürlüğümüz olarak Polis Müzemesinin engelli ziyaretçilerine uygun olarak tasarlanma çalışmaları tamamlanmış, yine Engelliler Günü ve Engelliler Haftası münasebetiyle okul ziyareti, aile ziyaretleri, piknik, yemek gibi organizasyonlar yapılmıştır. Kendisi veya ailesinde engelli bulunan personelimize atama, yer değiştirme, lojman, sosyal tesisler ya da sosyal yardım fonu gibi çeşitli alanlarda yine yardımcı olunmaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğümüz Sosyal Yardım Fonu'ndan engelli ve engelli bireye sahip mensuplarımıza tedavi gideri, ortez, protez gibi medikal malzeme alımları için maddi destek sağlanmaktadır. 2024 ve 2025 yılında toplam 213 mensubumuza yaklaşık 6 milyon Türk lirası bu fondan yardımda bulunulmuştur.

Yine, ayrıca, Türk Polis Teşkilatı Güçlendirme Vakfımız tarafından 2024-2025 yıllarında toplam 6.273 mensubumuza yaklaşık 306 milyon maddi destek sağlanmıştır.

Yine, Genel Müdürlüğümüzün sosyal tesislerinde kendisi ve ailesinde engelli bulunan mensuplarımıza yüzde 50 indirim yapılmaktadır.

Yine, kamp hizmeti veren sosyal tesislerimizde özellikle yine engelli ve ailesinde engelli bulunan teşkilat mensuplarımıza ayrı bir kontenjan açılmakta ve bu kontenjan çerçevesinde 2025 yılında 1.072 mensubumuza hizmet verilmiştir. Yine, 2025 yılında tesislerimizden 2.082 engelli birey veya refakat eden yakını yararlandırılmıştır.

Yine, kamu konutlarımızda yani lojmanlarımızda kendisinde veya ailesinde engelli bulunan personelimize puanlama usulüyle lojman tahsis edildiğinden artı 40 puan verilmekte, yine "feragat lojman" dediğimiz, kendisine lojman çıkıp sonrasında lojmanda oturmayan kişilerin boş lojmanlarında bu kişilere, bu teşkilat mensuplarımıza öncelik tanınmaktadır.

Yine lojmanda oturma süremiz normalde beş yıl olmasına rağmen, 2025 yılı itibarıyla bu şekildeki personelimize bir yıl artırılarak altı yıl şeklinde tanımlanmıştır.

Yine, hizmet binalarımızda engelli bireylerin ihtiyaç duyulması hâlinde kullanabilecekleri tekerlekli sandalyeler bulunmaktadır.

Yine, bu durumdaki personelimize psikolojik destek hizmeti de sunulmaktadır?

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bu karar yeni geldi herhâlde, 14/11/2025 itibarıyla altı seneye çıkmış.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN TUFAN FIRTINA - Evet Sayın Başkanım, yeni.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Komisyonumuzun etkisi olabilir, pozitif bir etkisi var gibi hissettim de; inşallah öyledir, mutlu oluruz.

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ASAYİŞ DAİRE BAŞKAN YARDIMCISI İHSAN TUFAN FIRTINA - Evet, yeni çıktı Sayın Başkanım.

Yine, Devlet Memurları Kanunu'na göre kadrolarında en az yüzde 3 oranında özürli personel çalıştırma zorunluluğu var iken Emniyet teşkilatı için bu oran yüzde 5 olup bu doğrultuda emniyet hizmetleri sınıfında 623 engelli personel istihdam edilmesi gerekirken yine 29/11/2025 tarihi itibarıyla 663'ü engelli personel aktif olarak görev yapmaktadır; yani 40 personeli de teşkilatımız fazladan görevlendirmiştir.

Yine, Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'miz kapsamında, kendisi ve ailesinde engelli bulunan personelimizin nüfusa kayıtlı olduğu il ve ilçelere atanma hakkı tanınmıştır.

Ayrıca, "ikinci bölge" dediğimiz şark hizmetlerinden bu personelimiz muaf tutulmaktadır.

Yine, bu durumda bulunan personelimize bir yıla üç ay olacak şekilde fazladan yıpranma payı verilmektedir.

Yine, Emniyet Genel Müdürlüğümüzün genelgesi doğrultusunda, kendisi ve ailesinde engelli bulunan personelimize mesai saatleri içinde izin kullanılması konusunda kolaylık sağlanması, personelin sadece hafta içerisinde mesai günlerinde çalıştırılması, mesai saatleri dışındaki tüm ek görevlerden, nöbetlerden ve gece mesaisinden muaf tutulması sağlanmıştır. Yine, Engelliler Günü'nde bu durumdaki personelimize bir gün idari izin verilmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğümüzde toplam 663 engelli personel bulunmaktadır; bunların engel oranına bakıldığında, yüzde 60'a kadar olan personel sayısı 497, yüzde 60'la yüzde 80'e kadar engeli olan personel sayısı 108, yüzde 80 ve üzeri engel durumu olan personel sayısı 58'dir. Bu 663 personelimizin 505'i KPSS'yle atanmış, 2.576 personelimizin ise engelli çocuğu bulunmaktadır.

Engelli bireylere yönelik iyileştirme önerilerimiz de şu şekildedir:

Özellikle işitme engelli vatandaşlarımızla işaret dili bilen personel vasıtasıyla iletişime geçilmesi, zihinsel ve otizm engeli bulunan kişiler için de sessiz bekleme alanları oluşturularak bize müracaat ettiklerinde bu alanlarda bekletilmeleri.

Yine, engelli bireyler bizlere müracaat ettiğinde görsel anlatım kartları kullanılarak ifade alma süreçleri, orada yürütülen işlemlerin anlatılması konusunda bir uygulamaya geçilmesi önerilmektedir.

Yine, zihinsel engelli bireylere fotoğraflı ve QR kodlu kimlik kartları eğer düzenlenirse ve polis birimleri ile entegre edilirse bu kişilerin kaybolma durumunda daha hızlı müdahale edilmesi sağlanabilir. Zihinsel engelli bireylerin sık bulunduğu güzergâhlar tespit edilerek polis ekipleri ile aile arasında güvenli güzergâh haritası oluşturulabilir.

Yine, kayıp riski taşıyan engelli bireylerin daha kolay takip edilebilmeleri açısından konum bildiren bileklik veya kart sistemleri yaygınlaştırılabilir.

Sunumum bitmiştir.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Çok teşekkür ediyoruz.

Gerçekten çok derli toplu, her bilginin kapsamlı bir şekilde yer aldığı, önerilerin de yer aldığı güzel bir sunum oldu.

Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sözü AFAD Başkanlığı'mıza vereceğim.

Doktor Sadi Ergin, AFAD Afetlere Müdahale Genel Müdürümüz burada.

Kayıtlara geçmesi açısından, heyeti de tanıtarak başlayabilirsiniz.

Buyurun.

2.- AFAD Afetlere Müdahale Genel Müdürü Sadi Ergin'in, engelli bireylerin afette korunmasına yönelik müdahale ve risk azaltma stratejileri, engellilerle ilgili yürütülen programlar, eğitimler ve iyi uygulama örnekleri, engelli bireyler için geliştirilen erken uyarı sistemleri, teknoloji kullanımı, afet destek ürünleri, afet sonrası geçici barınma alanlarında erişilebilirlik ve yaşam koşulları hakkında sunumu

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekillerimiz, çok kıymetli hazırun; ben de AFAD Başkanlığımız adına bütün heyeti saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Birlikte sunum yapmak üzere gelmiş olduğumuz iki Daire Başkanı arkadaşımız var; Afet Yönetim Merkezi Daire Başkanımız Abdullah Özçelik Bey ve Eğitim ve Farkındalık Daire Başkanımız Recep Şalcı Bey de bizimle birlikte. Engelli bireylere yönelik yapılan faaliyetlerin çok büyük bir çoğunluğunda arkadaşlarımızın çok büyük emekleri olduğu için, ihtiyaç olması hâlinde arkadaşlarımızın burada katkı sunabilecekleri bir durum da var.

Sayın Bakanım, sayın milletvekillerimiz; AFAD Başkanlığımız adına yapacağım sunumun içeriğinde engelli bireylerin afette korunmasına yönelik müdahale ve risk azaltma stratejileri, engellilerle ilgili yürütülen programlar, eğitimler ve iyi uygulama örnekleri, engelli bireyler için geliştirilen erken uyarı sistemleri, teknoloji kullanımı ve afet destek ürünleri ve afet sonrası geçici barınma alanlarında erişilebilirlik ve yaşam koşulları da yine, sunacağımız başlıklardan.

Engelli bireylerin afetlerde korunmasına yönelik müdahale ve risk azaltma stratejileri AFAD Başkanlığında ne şekilde yönetilmektedir? Afetin anayasası diye tabir ettiğimiz TAMP, Türkiye Afet Müdahale Planı ve İRAP kapsamında engelli bireylerin afet öncesi, sırası, sonrasındaki tüm ihtiyaçlarını merkeze alan kapsayıcı bir afet yönetimi anlayışı geliştirmektedir.

Yine, Türkiye Afet Müdahale Planı TAMP, afet ve acil durumlarda görev alacak kurum, kuruluş ve kişilerin görevlerini belirler; yerelde 23, ulusalda 25 afet grubundan oluşur. Bu gruplardan bir tanesi olan Afet Psikososyal Destek Grubunun görevleri arasında engelli bireylere uzman psikososyal destek sağlamak bulunmaktadır. Bunu bir aşamaya daha taşıdık şimdi Sayın Başkanım, burada akredite ettiğimiz sivil toplum örgütlerinin içerisine şimdi psikososyal destek alanını da koyduk ki STK'lerimiz AFAD Başkanlığı tarafından, Aile Bakanlığımız tarafından akredite edildikten sonra sahada psikososyal destek uzmanlarının vatandaşımıza yetişemeyeceği alanlarda bu alanda eğitilmiş akredite ekiplerinin de büyük ölçekli afetlerde görev almasına olanak sağlayacak bir akreditasyon sistemini de geliştirdik.

Yine, il afet risk azaltma planları, bunlar 81 ilimizde uygulamada olan İRAP'lar. Buralarda engelli bireylerimiz için, afet risklerini azaltmak için hazırlanan il risk azaltma planlarında, İRAP'larda engelli bireylere yönelik 304 eylem yer almakta. Bu eylemlerden de yüzde 70,8'i 2023'ten beri ilgili valilerimizin koordinasyonunda her altı ayda bir yapılan planlar doğrultusunda da takip edilip ilerlemeler de kayıt altına alınmaktadır.

Yine, engellilerle ilgili yürütülen programlar, eğitimler ve iyi uygulamalara baktığımızda ise burada 5 önemli proje öne çıkıyor. Afetlere Karşı Engelleri Birlikte Aşalım Projesi kapsamında erişilebilir uzaktan afet eğitim modülü geliştirildi. Bunlar, on-line, uzaktan erişimle bu eğitimler verilebilir durumda ki istenmesi durumunda da ekranı açıp arkadaşlarımızın gösterebileceği şekilde de hazırlık yapmış durumdayız.

Yine, Öğreniyorum ve Sınırlarımı Aşıyorum Projesi kapsamında ise öğrenme gücü çeken bireylere yönelik özel afet eğitim modülü geliştirdik.

Hayata Birlikte Tutunalım Projesi kapsamında meslek elemanlarının tıbbi cihazlara ve yatağa bağlı bireylere uygun müdahale ve tahliye yöntemlerini geliştirdik.

Aklımızdasın Projesi kapsamında ise alzheimer ve demans tanısı bulunan bireylerin kaybolma vakalarına yönelik arama ve kurtarma teknik ve yöntemleri geliştirilmiştir.

Geliştirilen afet eğitim materyalleriyle 166 bin engelli bireye ulaşılmıştır. Video eğitimleri, animasyon, e-kitap, sesli kitap, afet ve acil durum kavramları sözlüğü, teknik işaret dili sözlüğü, mesleki e-rehberler, planlama rehberi, Braille kitap üretilmiş ve uzaktan eğitim portalı ve dijital kütüphaneye de 166 bin engelli bireye ulaşılmıştır.

Yine, son iki yılda 8.598 yetişkin engelli bireye ve 5.321 çocuk engelli bireye de ulaşılmış ve 13.919 engelli bireye afet farkındalık eğitimleri verilmiştir.

Engelli bireyler için geliştirilen erken uyarı sistemleri, teknoloji kullanımı ve afet destek ürünleri önemli projelerimizden bir tanesi. 81 ilde uygulanabilir ve afet anında Afet Yönetimi Karar Destek Sistemi, AYDES dediğimiz, 2014'ten beri yatırım yaptığımız bir yazılım programı bu. Sağlık Bakanlığı üzerinden engelli verileri entegre edilmiş durumda bu sisteme şu an ve bu sistem üzerinden erişkin engelli 318.937, çocuk özel gereksinimli ise 131.733 engelli vatandaşımız; toplamda da 450.670 vatandaşımızın lokasyon itibarıyla, adres adres herhangi bir şekilde, herhangi bir bölgede afet olması anında ki bugün test dahi edebiliriz şu an, burada istediğiniz herhangi bir ilçenin, ilin herhangi bir bölgesine bağlanıp orada bizim kayıtlarımıza girmiş engelli bireyler hangi adreste ve hangi lokasyonda oturuyordur, adı, soyadı, yaşı, TC'si, adres bilgileri ve engel durumuna kadar biz buradan buna ulaşabilir bir durumdayız. Burada, tabii, Aile Bakanlığımız da şu an bu konuyla ilgili çalışıyor ve oradaki çalışmaların da nihayetlenmesiyle beraber Aile Bakanlığımızın kayıtlarının da Sağlık Bakanlığında olduğu gibi sisteme dâhil olmasıyla birlikte, burada ulaşacağımız sayı 1 milyonu geçecek engelli birey üzerinde en azından. Devlet üzerinde kaydı bulunan engellilerin lokasyonlarını tespit edip herhangi bir afet olduğu anda, o bölgeyi çizdiğimiz anda hangi lokasyonda, hangi engelli var, kime öncelik tanımamız gerekiyor ve arama kurtarma ekiplerinin ya da o bölgede yönlendirilmesi gereken kolluk kuvvetlerinin öncelikli olarak gönderilmesi gereken lokasyonu kendilerine vereceğiz ve oraya göndereceğiz. Kim olduğuyla ilgili de bir fikrimiz olacak oradaki engel durumuna ait vatandaşın.

Aile Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğümüzün entegrasyonu ile AYDES üzerinden çekiyoruz biz bu veriyi, Afet Yönetimi Karar Destek Sistemi'ni ve bunu geliştirmemiz devam ediyor, ileriki zamanlarda da bunun çok daha ileri aşamalara gelmiş, çok daha özel bir duruma gelmiş hâlini ve ülkedeki bütün engelli bireyleri kapsayacak hâlini AFAD Başkanlığı olarak size arz etmekten de büyük bir memnuniyet duyacağız inşallah.

Yine, afet sonrası geçici barınma alanlarında erişilebilirlik ve yaşam koşulları; engelli bireylere yönelik yürütülen geçici barınma çalışmalarında, kurulumu gerçekleşen konteynerlerin en az yüzde 10'unu engelli kullanımına uygun konteyner tipi olarak kuruyoruz, konteyner envanterimizdeki konteyner sayısını buna yönelik artırıyoruz.

6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sonrasında engelli bireylerin tahliyesine öncelik verilmiştir, çocuklu ve engelli bireylerin olduğu aileler, geçici barınma alanlarına yerleştirilirken yine öncelik verilmiştir. Ön iyileştirmede çadırlara geçiş, akabinde hemen, 6 Şubatta deprem olduğunda çadırların kurulumu başladı ve 17 Şubatta Elbistan'da ilk konteyner kentin açılışını yapmış bir ülkemiz. Yani, ülkemizde gerçekten bu anlamda barınmayla ilgili ciddi şekilde çok hızlı ön alınmış ve vatandaşlarımızın her biri kendi gönlünden kopup oraya konteynerinden tutun ekmeğinin yarısına kadar bölüp götürmüş yoksa 14 milyon insanın etkilendiği, 11

şehrimizi kapsayan bir afette bu kadar hızlı bir şekilde toparlanıp da vatandaşlarımızın normal hayata dönmelerine yönelik çalışmaları bu kadar hızlı bir şekilde sonuçlandıramazdık. Yurdumuzun dört bir köşesinden bütün vatandaşlarımız afet bölgelerine akın akın gelmiş, herkes bir işin ucundan tutmuş, afetin acılarını -hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına sabır diliyorum- çok hızlı bir şekilde normale döndürmeye çalışmışız.

Çocuklu ve engelli bireylerin olduğu ailelere geçici barınma alanlarına yerleştirilirken öncelik verildi. Otizmlili ve Down sendromlu çocuğu olan aileler için merkezi lokasyonlarda konteyner kentler kurduk. Ben ilk üçüncü, dördüncü haftadan sonra Malatya'ya gitmişim, ilk kurulumunu orada gerçekleştirdik bu örnek konteyner kentin.

Otizmlili ve Down sendromlu ailelerin birçoğunun şehirlerde birbirini zaten tanıyor olmasından dolayı ve ortak dert ve sorunlara müdahil oldukları için birbirlerine de gösterdikleri anlayışlarla o bölgeye devletin imkânlarını yönlendirdiğimiz takdirde daha çok sayıda aileye ve daha çok sayıda engelliye erişeceğimizi hesaba katıp tamamını mümkün mertebe belli bölgelerde toplayıp, oralarda da ilgili sağlık ekiplerini, ilgili pedagogları, psikososyal destek ekiplerinin tamamını da oralarda bulundurup ailelerin ve çocukların sosyalleşmesi açısından da hizmetler ulaştırıldı.

Çadır ve konteyner kentlerde kurulan kreşlerde pedagoglar, psikologlar, sosyal ve çocuk gelişim uzmanları tarafından çocuklara yönelik etkinlikler düzenlendi.

Yine, ülkemizde afet sonrası kurulan 220 bin konteynerde 707 bin vatandaşımızı misafir ettik, bugün itibarıyla 244.269 afetzede hâlen misafir edilmektedir. Bu 244 binin 5.242'si engelli bireylerden oluşmaktadır şu an, yine, konteynerlerde misafir ettiğimiz vatandaşlarımızdan.

Ben burada yapılan faaliyetlere yönelik görsellerle birlikte sunumumu nihayetlendirmiş olacağım.

Bütün hazırunu saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Arz ederim Sayın Bakanım, sayın milletvekillerim, sayın hazırun.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Son olarak Göç İdaresi Başkanımız Sayın Hüseyin Kök'e mikrofonu veriyoruz.

Başkanım, heyeti de tanıtalım.

Buyurun.

3.- İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanı Hüseyin Kök'ün, Göç İdaresi Başkanlığı olarak ülkemizdeki yabancı engellilere ya da özel ihtiyaç sahiplerine yönelik yaptıkları çalışmalar ve sundukları hizmetler hakkında sunumu

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekilleri, hanımefendiler, beyefendiler; sizleri şahsım ve kurumum adına saygılarımla selamlayarak sunumuma başlamak istiyorum.

Müsaadeniz olursa öncelikle ülkemizdeki ölçeği, misafir ettiğimiz yabancıların sayısını paylaşmak istiyorum. An itibarıyla ülkemizde yasal kalış hakkı olan yabancı sayısı 3 milyon 610 bin 286; bunlardan 1 milyon 92 bin 279'u ikametle ülkemizde kalanlar, 2 milyon 371 bin 412'si geçici koruma statüsü dediğimiz Suriyeliler, 146.595'i de uluslararası koruma dediğimiz, uluslararası koruma altına aldığımız yabancılardan oluşmaktadır.

Yine, müsaadeniz olursa burada bir kavramı da netleştirmekte fayda var. Bizim göç yönetiminin anayasası dediğimiz 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nda uluslararası literatüre uygun olarak engelliler değil de "özel ihtiyaç sahipleri" kavramı tercih edilmektedir. Özel ihtiyaç sahipleri daha büyük çatı, aynı şekilde engellileri de kapsamaktadır. Özel ihtiyaç sahiplerinden kastettiğimiz, refakatsiz çocuk, engelli, yaşlı ve hamileler ile işkence ve cinsel saldırıya, ciddi psikolojik bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişileri kapsıyor. Yani, biz sadece engelli değil, daha büyük çatıyı, özel ihtiyaç sahiplerini burada sizlere arz etmek istiyoruz.

Özel ihtiyaç sahiplerini nasıl tespit ediyoruz? Öncelikle, her il göç idaresi müdürlüğümüzde birer koruma masası oluşturduk. Koruma masalarına yabancılar geldiklerinde ya da biz bir şekilde resen yabancıya ulaştığımızda ayrıntılı mülakatlar yapılıyor. Göç uzmanlarımız, özel ihtiyaç sahibi ki bunun içerisinde az önce arz ettiğim engelliler de var, bu yabancılarla bire bir mülakat gerçekleştirip kendi özel durumlarına uygun hizmet alabilecekleri kurumlara yönlendiriyor. Koruma masalarımızda sosyal çalışmacılar, psikologlar ve tercümanlar birlikte görev yapıyor. Söz konusu personel ve uzman personelimiz dikkatli bir şekilde bu yabancılarla mülakat yaptıktan sonra ihtiyaç duydukları destekleri sağlamak üzere ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendiriyor.

Bu kurum ve kuruluşlara örnek vermek gerekirse, en başta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, valilik, kaymakamlık ve benzeri gibi kurumlardır.

Müsaadeniz olursa, şimdi, sayıları da paylaşayım. Ülkemiz uluslararası koruma sebebiyle memleketimize gelen ve memleketimize sığınan kişilere coğrafi çekinceden kaynaklı olarak şartlı mülteci statüsü veriyor. Şartlı mülteci statüsü verdiğimiz bu engelliler ya da özel ihtiyaç sahipleri Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Avrupa Birliği ülkelerine de yerleştirilebiliyor. Üçüncü ülkelere yerleştirme dediğimiz bu uygulamada tabii ki engellilere öncelik veriliyor, engellilerin ihtiyaçlarını giderme potansiyeli olan ve bu potansiyeli yüksek değerlendirdiğimiz ülkelere engelliler öncelikli olarak yerleştiriliyor. Bu kapsamda, bugüne kadar 4.327 engelli üçüncü ülkeye yerleştirilmiş, hâlihazırda uluslararası koruma ve geçici koruma statüsüyle ülkemizde bulunan engelli sayısı da yansıda görüldüğü gibi 20.810'dur.

Engellilere sunulan hizmetlerin bir kısmını burada başlıklar hâlinde arz edeceğim, ilerleyen slaytlarda da alt kırılımlarını sizlerle paylaşacağım.

Engelli bireylere sunduğumuz hizmetlerin başında iş ve işlemlerde öncelik, sağlık, eğitim, sosyal yardım, barınmaya erişim, fiziksel erişim, dijital erişim ve diğer yürütülen çalışmaları kısa kısa ilerleyen slaytlarda sizlerle paylaşacağım.

Özel ihtiyaç sahiplerine iş ve işlemlerde erişimden ve öncelikten kastettiğimiz; öncelikle, engelli bir yabancı, engelli bir birey bizim hizmet sunduğumuz kurum ve kuruluşlara geldiğinde birinci önceliğe geçer, süreç boyunca Göç İdaresi personeli o engelliye refakat eder, hizmet binasındaki işi bitinceye kadar refakatine devam eder; işini tamamlar, ondan sonra yolcu ederler.

Engel nedeniyle il göç idaresi müdürlüklerine gelemeyen yabancıların iş ve işlemlerini evden de alabiliyoruz. Görevlendirdiğimiz personel ve mobil göç araçlarıyla engelli bireylerin evlerine gidilmekte, gerekirse hastaneye gidilmekte, iş ve işlemleri engellinin ayağına götürülmektedir.

Diğer süreçler boyunca da bu randevu olabilir, mülakat olabilir, karar aşaması olabilir; şahısların engel durumları göz önünde bulundurulmaktadır. Aynı şekilde biz uygulamamızda bütün yabancılardan parmak izi alıyoruz, biyometrik verilerini alıp veri bankamızda muhafaza ediyoruz; bunun tek istisnası engelliler, eğer engelli parmak izini vermekte zorlanıyor ya da imtina ediyorsa onun parmak izini almıyoruz.

Sağlık başlığına geçtiğimizde; bütün engellilere yeterli tedavi imkânı sağlıyoruz. Uluslararası koruma kapsamında ülkemizde bulunan yabancıların genel sağlık sigortasını bir yıl boyunca devlet olarak biz ödüyüz Göç İdaresi bütçesinden. Bunun da istisnası engelli bireyler yani engelli bireylerde süre kısıtlaması yok; diğer yabancılarda bir yıllık süre kısıtlaması var iken bir yılın sonunda genel sağlık sigortasını ödemeye nokta koyarken engelli bireyler istisna tutulmuştur, engelli bireylerin genel sağlık sigortası ödemelerinde bir yıllık kısıtlama söz konusu değildir.

Yine, aynı şekilde, engel oranı yüzde 40 ve üzerinde bulunan yabancıların genel sağlık sigortaları da devlet tarafından ödenmektedir.

28 Aralık 2015 tarihinde Resmî Gazete'de bir yönetmelik değişikliği olmuştu, büyük bir ihtimalle sizlerin de dikkatini çekmiştir; 1 Ocak 2026'dan itibaren ülkemizde geçici koruma kapsamında kalan Suriyelilerin tedavi giderleri, eczane giderleri artık devlet tarafından ödenmeyecek. Bunun da istisnası "özel ihtiyaç sahipleri" dediğimiz ve içinde engellilerin de yer aldığı geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler ki bunların ödemeleri yine bizim tarafımızdan yapılacak. Engelliler, özel ihtiyaç sahipleri hariç diğer Suriyelilerin ödemelerini artık devletimiz karşılamayacak, kendileri ya çalışacaklar, kayıtlı istihdam ya da kendileri özel sigorta yaptıracaklar ya da imkânları var ise kendi ceplerinden ödeme yapacaklar.

Yine, aynı şekilde, özel ihtiyaç sahipleri ve engellilerin aşılama ve benzeri gibi tarama faaliyetleri bizim koordinasyonumuzda Sağlık Bakanlığınca yürütülmektedir.

Özel ihtiyaç sahiplerinin "eğitim" başlığına geldiğimizde... Engelli bireyler kayıtlı bulundukları illerde eğitimin her aşamasına erişebilmekte; ilköğretim, ortaöğretim, lise.

Yine, aynı şekilde, özel gereksinimli öğrencilerle ilgili gerekli yönlendirmeler yapılmakta, kurumlar arası koordinasyon sağlanmaktadır, engelli öğrencilere muhtelif nakdi yardımlar da yapılmaktadır.

Şimdi de eğer müsaadeniz olursa özel ihtiyaç sahipleri ve spesifik engellilere yaptığımız sosyal yardımlara kısaca değinmek istiyorum.

Göç İdaresi Başkanlığı olarak ülkemizde bulunan özel ihtiyaç sahiplerine tamamlayıcı sosyal uyum, yani "SUY" dediğimiz yardım yapılıyor. Bu yardım 2016 yılından bugüne kadar kişi başına 500 TL idi ancak eğer aile engelliye, ailede engelli birey bulunuyorsa bu rakam 2.700 TL'ye çıkıyor yani engelli bir yabancıya sosyal uyum yardımı olarak ödediğimiz miktar aylık 2.700 TL.

Gönüllü geri dönüş yapmak isteyen yani Suriye'ye gönüllü, onurlu ve düzenli dönüş yapmak isteyen engellilere de aynı şekilde aynı, nakdi ve psikososyal destek hizmeti de sunuyoruz; eğer ihtiyaç duyarlarsa taşıma ve diğer ihtiyaçlar için de bir miktar nakit ödenmesi de yapıyoruz.

Özel İhtiyaç sahiplerinin "barınma" başlığına değinecek olursak; uluslararası koruma kapsamında ülkemizde bulunan yabancılardan özel ihtiyaç sahiplerine kabul ve barınma merkezlerindeki barınma taleplerinde öncelik veriliyor. Suriye uyruklu özel ihtiyaç sahibi yabancılardan barınma talebi olanlar il müdürlüğümüz ve Başkanlığımızın koordinasyonunda Adana Sarıçam Geri Gönderme Merkezine sevk edilmekte ve bu merkezde, Adana Sarıçam Geri Gönderme Merkezinde -kısaca "kamp" diyoruz- geçici barınma merkezinde barınma ve işleri karşılanmaktadır.

Aynı şekilde, idari gözetim altında bulunan her yabancıya psikososyal destek birimlerimizce hassasiyet değerlendirmesi yapılmakta, değerlendirme formu kapsamında hassas durumlarını belgelendiren ya da bizim resen tespit ettiğimiz kişilere yönelik ek tedbirler de alınmaktadır.

Sayın milletvekillerim, yansıda görüldüğü üzere hizmet binalarımızda yabancıların bire bir geldiği, hak ve hizmetlere eriştiği binalarda biz de mevzuatın öngördüğü ve alınması gereken bütün tedbirleri aldık, onlardan birkaç tanesini ekranda görüyorsunuz; asansörden tutun engelli rampalarına kadar tüm fiziki altyapımızı da tamamladık.

Fiziksel erişime de kısaca değinecek olursak; tüm merkezlerde kesintisiz ve kolay erişimin sağlanması bitti, engelli rampaları engelli dostu alanlarda fiziksel erişimler kolaylaştırıldı, merkezlerde barındırma öncesi sağlık kontrolleri ve psikososyal destek faaliyetleri devam ediyor.

"Dijital Erişim" başlığına geldiğimizde; yabancıların tamamına, özel ihtiyaç sahibi de olsa engelli de olsa yabancıların tamamına yedi gün yirmi dört saat esasına göre hizmet veren Yabancılar İletişim Merkezi, kısaca "YİMER" dediğimiz bir merkezimiz var. Bu merkezimiz beş yıldır hizmet veriyor; Türkçe, İngilizce, Rusça, Arapça ve Farsça; ve telefonla erişilebildiği gibi fiziksel ortamdan da YİMER'e erişilebiliyor. YİMER aracılığıyla bugüne kadar hayatını kurtardığımız yabancı sayısı 15 binin üzerinde yani bir şekilde bize ulaşılan ve gidip temas ettiğimiz, elinden tuttuğumuz, hayatını kurtardığımız yabancı misafir sayısı 15 binin üzerinde.

Bir diğer erişim noktamız da GöçBil uygulamamız; yine, kendi mühendislerimizin geliştirdiği yerli ve millî bir uygulama. Cep telefonu üzerinden bir aplikasyonla engelliler, özel ihtiyaç sahipleri kolay bir şekilde bu uygulamadan yirmi dört saat bize ulaşabilmekte.

Sunumun sonuna yaklaşırken müsaadenizle, yaptığımız, gerçekleştirdiğimiz diğer başlıklara da kısa kısa değinmek istiyorum.

Engellilerin hak ve hizmetlere erişimi konusunda bilgilendirme toplantıları yapıyoruz. Sosyal hizmetler, sağlık, eğitim ve destek mekanizmalarını düzenli olarak yönlendiriyoruz. Deprem sonrası engelli hâle gelen ya da engellilik durumu ağırlaşan yabancılara temel ihtiyaçlarını, ekipmanlarını karşılayacak, onlara fayda sağlayacak yardımları ulaştırıyoruz, ek bilgilendirme yapıyoruz, psikologlarımız destek sağlıyorlar. Engelli hakları üzerine çalışan STK'lerle yakın bir diyalogumuz var, yakın bir

koordinasyonumuz var. Bireysel vaka, yönlendirme ve ihtiyaçların giderilmesine yönelik çalışmalarımız var. Sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerimiz var; işte, engelli basketbol, engelli masa tenisi turnuvası gibi sosyal, kültürel faaliyetlerimiz de kesintisiz bir şekilde devam ediyor.

Ben zaman kısıtlı olduğu için sunumumu burada noktalıyorum.

Arz ederim.

Eğer sorularınız varsa cevaplandırmaktan mutluluk duyarım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, çok teşekkür ediyorum.

Her üç kurum temsilcimize de süreye göstermiş oldukları hassasiyet için özellikle teşekkür ediyorum, çok seri, güzel bir sunum akışı oldu.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Emniyet Genel Müdürlüğü, AFAD ve Göç İdaresi Başkanlığı temsilcilerinin yaptıkları sunumlara ilişkin görüşme

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Şimdi, Komisyondaki uzman arkadaşlarımızın hazırladığı bazı sorular var, öncesinde ben hızlıca onları bir iletmek istiyorum.

İlk olarak Emniyet Genel Müdürlüğümüze sormak istiyorum: Personel eğitiminde uzmanlaşmanın artırılması kapsamında Emniyet personelinin engelli bireylere yönelik şiddet, istismar ve ayrımcılık vakalarını tanıma, doğru müdahale etme, özellikle ruhsal ve zihinsel engelli mağdurlarla iletişim kurma konusunda zorunlu, uygulamalı ve sertifikalı uzmanlık eğitimleri sağlanıyor mu? Böyle bir sorumluz var.

Yine, engelli kimliklendirme ve dijital güvenliğin sağlanması için suç ve trafik mağduru olan engelli bireylerin acil durumlarda engel durumlarının ve özel ihtiyaçlarının anında tespit edilmesini sağlayan dijital bir kimliklendirme veya veri entegrasyon sistemi üzerinde çalışılmakta mıdır; çalışılıyorsa bu verilerin gizliliğinin korunmasına yönelik bir önlem planlanıyor mu?

Son olarak, engelliye yönelik suç verilerinin analizi ve politika üretimine entegrasyonu konusunda Emniyet kayıtlarında engelli bireylere yönelik şiddet, dolandırıcılık ve istismar suçlarının sayısı, türü ve coğrafi dağılımı gibi detaylı istatistiki veriler düzenli olarak toplanıp suç önleme politikalarına entegre edilebilmekte midir? Bu önemli bir konu, gerçekten engellilere yönelik bu dönemde, özellikle dijital mecralarda çokça karşılaştığımız hususlar oluyor.

Yine, Göç İdaresi Başkanımıza kapsayıcı hizmet standardının oluşturulması kapsamında, göçmen statüsündeki engelli bireylere yönelik hukuki süreçler, ikamet ve vatandaşlık başvuruları gibi kritik hizmetlerde bilgi ve iletişim erişilebilirliğini sağlamak üzere zorunlu bir hizmet standardı ve personel eğitim programı belirlenmiş midir, uygulanıyor mu? Böyle bir sorumluz var.

AFAD'a yönelik de tahliye ve destek sisteminin kurulması amacıyla Türkiye genelinde afet bölgelerinde ikamet eden ağır ve özel ihtiyaç sahibi engelli bireylerin ve bakıcılarının özellikle tahliye ve desteklenmesi için geliştirilen engelli afet veri tabanı ve kişiselleştirilmiş tahliye planları mevcut mudur?

Böyle bir soru hazırlamışlar ama sunumunuzda vardı, bununla alakalı olarak sunumdaki şey bir pilot uygulama mıydı, yani 450 bin kişinin kaydından bahsediliyordu. Yani bir bölgeye, ile yönelik mi; tamamı mıydı?

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Hayır, hepsi.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Tamam.

Acil durum sığınaklarında standartların geliştirilmesi konusunda yeni bir çalışma var mı?

Yine, afet sonrası kurulan geçici barınma alanları, çadır kentler, konteyner kentlerde engelli bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılayan, evrensel tasarım standartlarına yönelik bir çalışma söz konusu mu?

Yine, afet müdahale ekiplerinin engellilik bilincinin artırılması kapsamında, arama kurtarma ekipleri, sağlık personeli ve yerel destek birimleri dâhil olmak üzere tüm afet müdahale personelinin farklı engel gruplarına nasıl ulaşılacağı ve onları nasıl güvenli müdahale edileceği konularında uygulamalı ve zorunlu eğitimler alması için bir planlamanız var mı ya da bu konuda bir çalışma var mı?

Ben uzmanlarımızın hazırladığı soruları hızlıca iletmış olayım.

Komisyon üyelerimize şimdi de söz vereceğim.

İlk olarak buyurun Başkanım.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle sunumlar için değerli bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Göç İdaresiyle ilgili "2 milyon 371 bin 412 geçici koruma altında Suriyeli var." dediniz, bunlar başlangıçta ne kadardı, ne kadarı tekrar Suriye'ye göç etti? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de "Suriyelilerin sağlık ilaçları artık karşılanmayacak." dediniz, tabii, bunlara ödenen bir de aylık ücretler var, sosyal medyada falan çok konuşulan, dedikodusu yapılan. Bunlara ne kadar ücretler ödeniyor, bugüne kadar ne kadar ücret toplamda ödendi? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de Emniyet mensubu arkadaşlarımıza sorayım; Suriyelilerin Türkiye'de işlediği suçlar ve nevi nedir, hangi suçları işliyorlar ve bunların oranı nedir? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Evet, tüm soruları alacağız, sonra cevaplara geçeceğiz.

Ali Bey, buyurun.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Ben de sunumlar için teşekkür ediyorum.

Yani Emniyetin kendi personeline sağladığı olanaklara baktığımda, övgü dolu, gerçekten takdir ettim; hele oranları yüzde 5'e çıkarmaları, işte, lojmanlarla ilgili çalışmaları, kendi aralarında toplanan paranın ödenmesi, yüzde 50 indirim yani gerçekten güzel, umarım bütün kurumlara böyle yansır ve istatistiksel olarak da çok iyiydi.

Ben de hani yabancı uyruklu sadece engelliler üzerinden değil de suç dağılım oranlarına baktığımda, gelen yabancıların suç oranları içerisindeki yeri nedir? Hani bununla ilgili net bir rakam var mıdır ya da böyle bir ayırım yapılıyor mu ya da oturumu olan yabancı uyruklu biri yine suç işlediğinde Türk vatandaşları işlemiş mi sayılıyor yoksa yabancı uyruklu olarak hâlâ istatistiklere alıyor musunuz? Yani oturumu olan var, artık Türk vatandaşlığı verilenler de var, hani belli bir oranda ev aldığına verilenler de var.

Şimdi, AFAD'a soruyorum; bu AYDES kaydı var, 450 bin; güzel bir çalışma ama sorum şu: Yani Türkiye'de yüzde 10 engelli olduğu düşünülürse bu oran, sayı biraz az değil mi? Sayın Bakan sordu zaten "Bunların illere göre dağılımı nedir?" diye, acaba bu AYDES sadece bir yerde mi kümeleniyor, tüm Türkiye'nin içerisindeki illere göre durumu nedir?

"Yüzde 10 engelli konteyneri var." dediniz, gerçekten deprem dönemindeki çalışmalarınız güzeldi ama şu an envanterinizde acaba engelli konteyner sayısı ne kadar, ortalama bir rakam var mı? Bu otizm ve Down sendromlarıyla ilgili Kahramanmaraş merkezli depremde kurduğunuz, düşüncesi çok iyi ama şimdi bir rakam verdiniz yanlış duymadıysam, 244 bin engelli hâlâ konteynerde ikamet eden mi yoksa total nüfusta mı?

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Total rakam, bütün konteynerlerde bugün itibarıyla.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Bu 244 binin içerisinde engelliler var mı; varsa acaba...

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - 5.242 kişi Sayın Vekilim.

ALİ KARAÖBA (Uşak) - Evet, 5.200...

Bunlara bu TOKİ'nin yaptığı evlerde öncelik sıralaması tanındı mı, bununla ilgili bir bilginiz var mı? Yani çünkü 5 bin sayısı az gibi gelse de 244 bin içerisinde yine bir orana tekabül ediyor.

Şimdi, Göç İdaresi, tabii, toplumda, işte, Suriyelilere ödenen paralar, yüzde 40 GSS sigortasının ödenmesi, saydığınız engellilere şu an 2.700 liraya çıkan rakamlar insani olarak güzel yani bunu yargılamıyoruz ama tabii "Kendi vatandaşımıza bir yerde ödeyemediğimiz rakamları mı ödüyoruz?" diye insanlar sormuyor desek, yalan olur.

Şimdi, burada sorum şu: "3 milyon 610 bin yabancı uyruklu var." diyorsunuz, bu sayı gerçekten doğru mu? Yani basına baktığımızda, kayıt mı edemiyoruz yoksa gerçekten doğrusu çok mu spekülasyon yaratılıyor? Kendi şehirlerimizde ya da büyükşehirlere gittiğimizde ülke nüfusuna böldüğümde bana sanki görsel olarak da daha fazla bir rakama ulaşırmışız gibi geliyor ama tabii rakamlar bizim için belirleyici.

Bir de kendi ilim Uşak'ta şu an ne kadar yabancı uyruklu yaşıyor, bunların ülkelerine göre dağılımı -yani şu an vermeniz şart değil, iletmeniz de sevinirim- ne kadar? Uşak'ta yine bu özel ihtiyaç sahiplerinin alt birimi içerisinde engelliler ne kadar?

Şimdi, hamilelere öncelik veriyorsunuz oturumda, gebelik süresi bittikten sonra bu öncelikleri devam ediyor mu, çocuklu anne olarak devam ediyor mu yoksa bir süreden sonra yine normal statüye mi alıyorsunuz? Çünkü bebeklerin ilk 2 yaşı çok önemli, bununla ilgili de merak ediyorum.

Onun haricinde, sunumlar genel olarak güzeldi, emeklerinize sağlık diyorum.

Bu şartlı mülteci statüsünü de biraz daha açarsanız yani bu "üçüncü ülkelere yerleştirilen engelli sayısı" ne demek? Biz buradan bir yere mi gönderiyoruz? Bunu biraz açarsanız, ben bu kavramı çok anlayamadım bir sağlıkçı olarak hani ne demek olduğunu, bunu da biraz açarsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Çok teşekkür ediyorum güzel sunumlarınız için.

Ben de önce Emniyetle başlamak istiyorum.

Şimdi, 2016 yılına kadar sürücü ehliyetleri yanlış hatırlamıyorsam Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak veriliyordu yani onun altındaydı, herhâlde Trafik Şube Müdürlüğündeydi, 2016'dan sonra, değişiklikle artık Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devrildi. Buradan şuna bağlayacağım: Engellilerin ehliyetleriyle ilgili son dönemde çok büyük problem yaşanıyor; şu kadarını söyleyebilirim: On beş yirmi yıldır ehliyeti olmasına rağmen iptal edilme durumları var sağlık kurulu raporlarında. Şimdi, dünyada şöyle bir uygulama var "sürüş simülasyon testi" diye bir şey var yani böyle arada kaldığınız durumlarda o simülasyona başvurarak gerçekten hani kullanıp kullanamadığına bakılıyor ama artık tabii, şimdi Emniyetin altında değil ama şunu sormak istiyorum: Sizce doğru bir uygulama mı, yani sizden Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devrolması, sizce doğru bir uygulama mı? Bununla ilgili ne düşünüyorsunuz acaba?

İkincisi, çok memnun etti beni Emniyetteki personelinizin, engelli personelinizin, ortez, protez ödemeleri, çok yüksek sayıda ödemeler yapılmış. Bu acaba Sosyal Güvenlik Kurumunun ödemelerine ek olarak ödenmeyen kısımların ödenmesi herhâlde, değil mi? Çünkü burada çok büyük mağduriyet var engelli vatandaşlarımızda, demek ki kurumların bunu kendi sandıkları üzerinden devralıp ödenmeyen kısımları ödemeye başlaması gerçekten değerli bir şey. Sanırım, SGK'nın ödemediği kısımları ödüyorsunuz.

Diğer sorum AFAD yetkililerine olacak. Bu yaşadığımız depremler sonrası, özellikle 6 Şubat depremi sonrası -Hatay'da yaşamıştık- çok ciddi bir rehabilitasyon hizmeti ihtiyacı doğuyor. Özellikle de kendi şehirlerinde olması çok değerli. O zaman şöyle bir sorun yaşanmıştı Hatay'da, AFAD, Sağlık Bakanlığı ve yerel yönetimler üçlüsünde bu rehabilitasyon merkezi kurma sürecinde bürokratik işler nedeniyle o iş çok aksadı ve gerçekten ciddi mağduriyetler oldu. Biliyorsunuz, çok sayıda uzuv kaybıyla engelli sayımız çok arttı o depremde. AFAD yetkilileri bu konuda ne düşünüyor? İşte, konteynerleri gördük mesela, çok güzel hizmetlerin devreye sokulduğunu gördük; acaba rutin olarak rehabilitasyon hizmetlerini devreye sokma gibi bir süreciniz var mı? Sağlık Bakanlığıyla da olabilir ya da yerel yönetimlere entegre ettiğiniz bir şey olabilir.

Son olarak, Göç İdaresiyle ilgili... Tam netleşelim diye çünkü biz burada konuştuk, bu GSS primlerinin, göçle burada misafir ettiğimiz mültecilerde GSS primlerinin ödendiği söylendi yüzde 40 ve üzeri engeli varsa. Şimdi, Türkiye'de şöyle işliyor: Yüzde 40 ve

üzeri engeli varsa ve gelir testine girdiğinde hak kazanıyorsa bizde de devlet ödüyor ama gelir testinde ailede, işte, bir mal varlığı varsa, aileden başka birinin geliri varsa bu engelli aylığına da hak kazanamıyor, GSS primini de ödemesi gerekiyor. Burada nasıl işletiyorsunuz acaba? Tam olarak yüzde 40 ve üzeri engelli varsa her koşulda ödüyor musunuz? Eğer öyle ödeniyorsa bence güzel bir şey bu ama bu durumda acaba Türk vatandaşlarında da aynı uygulama yapılması düşünülüyor mu?

Çok teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Son olarak, Komisyon üyemiz Fatma Öncü Vekilimize veriyoruz sözü.

Buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Çok Değerli İçişleri Bakanlığımızın bürokratlarına bu güzel sunumları için hakikaten çok çok teşekkür ediyoruz. Tam böyle hem yormadan hem de istenilen bilgiyi doğru bir şekilde aktaran sunumlar oldu.

Şimdi, ben iki konuda... Bu arada AFAD'la da ayrıca depremde beraber çalışmıştık, hakikaten büyük bir mücadele verdiler, emeklerinden dolayı onlara teşekkür ediyorum, hakikaten çok kıymetliydi. Şimdi, Emniyet Genel Müdürümüz şöyle bir şey söyledi, dedi ki: "Biz yerinde hizmet verebiliyoruz yani engellinin hanesine gidip hizmet verebiliyoruz." Diyelim ki ihbar geldi, işitme engelli bir birey ya da işte, görme engelli bir birey. Bu asisteyi nasıl yapabiliyorsunuz? Yani personeliniz mi var, işte, işitme engelli eğitimi almış personeliniz mi var ya da Braille alfabesi, işte, tutanak imzalayacak mesela; ona yönelik bir anında hizmetiniz var mı? Bu arada her üç kuruma da şunun için teşekkür ediyorum: Erişilebilirsiniz. Siz konuşurken ben sitelerinize girdim, sitelerinizde "erişebilir" sembolü de var. O açıdan, birçok kurumda bu eksiklik var, bunun için de ayrıca teşekkür ediyorum sizlere. Bu asiste hizmetini nasıl verdiğinizi merak ediyorum.

İkincisi, acil afette TAMP'ın altında bir engelli yönetmeliği var mı? Yoksa TAMP bütün kurumların organize çalıştığı bir sistem, doğrudan Aile Bakanlığının sorumluluğunda olan bir alan diye bütün yükümlülüğü Aile Bakanlığına mı yönlendiriyoruz işte, psikoterapiden engellinin her türlü desteğine yönelik? Bir de bunun için bilgi alabilirsem çok memnun olurum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Başka sorumuz yok herhalde. Evet, sunum sırasına göre yine cevapları alacağız.

Önce Emniyetten başlayalım cevaplara, buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUSTAFA ÇALIŞKAN - İlk soru, müzakereyle ilgili bir soru vardı, müzakereci eğitimimiz var bizim. Engelli herhangi bir vatandaşla karşılaştığımızda da davranış şekliyle ilgili bir eğitim veriliyor, detaylı bir eğitim veriliyor.

İkincisi "Suç verileriyle ilgili, engellilerle ilgili bir analiz yapılıyor mu?" Genel manada bütün suç ve suçlularla ilgili bizim bir analiz sistemimiz var. Aynı şekilde, engellilere yönelik suçlarla ilgili de onlar açısından yoğun bir şekilde işlenen suçlarla ilgili çeşitli analizlerimiz yapılıyor. Yabancılarla ilgili sorulan sorularda, genelde ülkemizde yabancılar işlenen suçların yüzde 5'i civarını işliyorlar yani bütün suçların yüzde 5'i veya 6'sı civarı yabancılar tarafından işleniyor; bunun da yaklaşık yüzde 2'ye yakını Suriyeliler tarafından işleniyor. 51.196 olay işlenmiş 2025 tarihinde, bu suçlar arasında ağırlıklı olarak dolandırıcılık, kendi aralarında darp, yaralama; bu suçların, Suriyelilerin işlediği suçların da büyük bölümü kendi aralarında işlenen suçlar yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşından daha çok ağırlıklı olarak kendi aralarında suç işliyorlar. Tabii ki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına karşı da işlenen suçlar var ancak ağırlıklı olarak dolandırıcılık, yaralama, hırsızlık, buna benzer mala karşı suçlar ağırlıkta.

Yine, Aylin Vekilimin sorduğu ehliyet konusuyla ilgili de yorum yapmam çok doğru olmaz yani büyüklerimiz, yöneticilerimiz böyle takdir etti. Hiçbir bürokratin kendinden bir yetkinin alınıp başkasına verilmesine olumlu veya olumsuz cevap vermesi doğru değil diyeyim.

Ödemelerle ilgili, Polis Vakfı hem engellilerle ilgili hem ihtiyaç sahibi personelimize ilgili ciddi manada yardım yapıyor. O manada, SGK'nin ödemeleri dışındaki ödemeler. İşitme engelliler veya görme engellilerle ilgili kısımda da biz yerinde ifade alma veyahut da bir yardıma gideceğimiz zaman başka kurumlardan destek alıyoruz, bu konuyla ilgili uzman personelimiz yok.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, teşekkür ediyorum.

İkinci sözü AFAD yetkilimiz Sadi Bey'e veriyoruz.

Buyurun Genel Müdürüm.

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Sayın Bakanım, sayın milletvekillerimiz; öncelikle Komisyon soruları üzerinden gidecek olursak, tahliye ve destek sistemlerinin kurulumuna yönelik işlemlerle ilgili AYDES sistemini anlatmıştım. AYDES'te buna yönelik çalışma var fakat tabii ki bu şöyle: Sağlık Bakanlığının sisteme girmiş olduğu veriler üzerinden bunu konuşabiliyoruz yani burada sisteme girişlerle ilgili bazı eksiklikler hâlen var. Bu sisteme girişlerin tamamlanması... Yani burada 450 binden bahsettik, şöyle bir soru hepinizin kafasına gelmiştir ve hatta Sayın Vekilimiz de sordu: "Ülkede bu kadar engelli birey var fakat siz sistemden bu kadardan bahsediyorsunuz." Evet, yani bu sisteme herkesin girilmesiyle birlikte bütün engelli bireyler erişilebilir ve ulaşılabilir bir hâl alır ancak sisteme girilmesi gereken yerlerden, ilgili kurumlarımızın oradaki girişleriyle ilgili, işte, çalışma devam ediyor bir taraftan; inşallah, kısa zamanda bu çalışmalar da nihayetlenir ve bütün engelli bireyleri bir sistem üzerinden görebilir bir pozisyona geliriz. İşte, yatağa bağımlı, evde bakım hastası olup tahliyeye ihtiyacı olan ya da lokasyonunun belirlenmesi gerekip de bizim tarafımızdan öncelikli müdahale edilmesi gereken kişileri sistem üzerinden bizim görmemiz gerekir ki bu kişileri önceliklendirelim. Buna yönelik belki çalışmanın hızlandırılması ve bunun sisteme dâhil edilmesiyle birlikte, inşallah, sizin raporunuz ve önerilerinizle birlikte de ilgili kurumlarımız bunu daha hızlı bir şekilde sonuçlandırıp bunu da size böyle bir durum olması hâlinde ülkemizde kayıtlı bütün engelli bireylere ulaşabilir ve erişebilir olduğumuzu söylemek bizi de çok ciddi şekilde memnun eder.

Burada acil durum sığınaklarında, konutların erişilebilirlikleri ölçüsünde sığınaklarla ilgili böyle bir durum ancak söz konusu olabilir. Ülkemizde, tabii, sığınaklarla ilgili çalışmalar hızlı bir şekilde devam ediyor, Sığınak Yönetmeliği yayımlandı, bildiğiniz üzere

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından onaylandı ve buna yönelik de kurumlarımıza bazı görevler verdi bu yönetmelik. Yönetmeliğin vermiş olduğu görevler doğrultusunda da kurumlarımızda şu an hummalı bir çalışma da başladı aslında. İnşallah, ileriki dönemlerde buradaki beklentimiz de acil ihtiyaçların öncelikli çözümüne yönelik tedbirleri almış oluruz bu sığınakların acil durumda kullanılmasında engelli bireye hizmet sunması açısından.

"Çadır ve konteynerlerde evrensel standartlara yönelik bir çalışma var mı?" Komisyon sorumuza yönelik ise bizim çadırlar uluslararası standartlarda zaten, üst düzey çadırlarıdır. Bu alanlar zaten çok düzayak olduğu için, orada kurulan diğer ihtiyaçlara yönelik çalışmalarda da engelli bireylerin erişim ve ulaşımına yönelik herhangi bir sıkıntı yaşamadık afet anında da. Konteynerlerde ise buna yönelik tedbir aldık zaten. Bahsettiğim 220 bin konteynerin yüzde 10'u, 21 bin civarındaki konteyner engelli erişimine yönelik bir şekilde, içindeki kullanımı da konteynerin giriş içindeki engelli rampası da buna yönelik dizayn edilmiş vaziyette.

"Farklı engel gruplarına nasıl müdahale edileceğine dair bir eğitim modülü var mı?" Var. Biz bunu birliklerimizle yani AFAD'ın bölge müdürlüğü statüsündeki yerlerde eğitim programları düzenliyoruz ve buna yönelik birliklerde işaret dili eğitimi, arazi aramalarında özel gereksinimli bireylere yaklaşım eğitimi gibi başlıklar altında eğitim modüllerimiz var. Buna yönelik çalışmalarımız da gene devam ediyor. Bir taraftan da işte, Eğitim Daire Başkanımız da yanımızda hatta bana programa alınan notları da vermiş; bir şekilde bu eğitim programlarımızda personelimizin yeterliliğini yükseltmeye yönelik çalışmalar da devam ediyor.

Komisyon sorularımızın dışında Uşak Vekilimiz Sayın Ali Karaoba "AYDES engelli sayısı az değil mi?" dedi. Evet, az. Ben de biraz önce Komisyonda da benzer soru gelmiş zaten, arz ettim. Yani buradaki muradımız herkesin bir engelli adayı olduğunu hesaba katıp engelli bireylerin de sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik, devlet adına alınması gereken tedbirlerin en hızlı şekilde alınmasına yönelik çalışmayı nihayetlendirmesini biz de bekliyoruz ve bu lokasyon üzerinden de hızlıca erişmek ve ulaşmak istiyoruz. Ben Afetlere Müdahale Genel Müdürüyüm, müdahale ettiğim bölgede engelli birey neredeyse öncelikle ekiplerimi oraya sevk edip o vatandaşlarımızın mağduriyetini ortadan kaldırmaya yönelik tedbirleri almak bizim de en çok arzu ettiğimiz hadise.

"Engelli konteyner sayısı nedir?" İfade ettim efendim, yüzde 10. Şu an sahada kurulu bulunan 220 bin konteynerin yüzde 10'u engelli bireylerin erişimine uygun şekilde tasarlanmış, uluslararası standartlara da uygundur. Biz bunun standardını yazdığımız şey teknik şartnameye uygun olmadığı hâlde başışçı dahi getirse kurdurmuyoruz.

"Engellilere TOKİ konut dağıtımında öncelik veriliyor mu?" Öncelik verilmedi engellilere TOKİ konut dağıtımında. Kura sistemine bütün... 453 bin hak sahibi var ülkemizde 6 Şubat depremlerinden dolayı, bildiğiniz üzere de 355 bin vatandaşımızın konutunu teslim ettik, anahtarlarını verdik. Bir taraftan ufak tefek çıkan sorunlar olursa da onların çözümüne yönelik sahada arkadaşlarımızın çalışması 7/24 devam ediyor. Bu ay sonu itibarıyla da "Konutumu alamadım." diyen herhangi bir vatandaşımızın kalmayacağı noktaya geleceğiz. 453 bin hak sahibi olan vatandaşımızın tamamının konutlarını da inşallah, teslim etmiş olacağız efendim.

Sayın Aylin Yaman Vekilimizin sorusu: "Yaşadığımız depremler sonrası rehabilitasyon hizmetleri AFAD, Sağlık Bakanlığı, yerel yönetimler, bürokratik işlemler dolayısıyla zaman aldı." Elbette zaman aldı yani şöyle: 14 milyon insan etkilenince otomatikman buna yönelik de bir hazırlığı olmadığı için hiç kimsenin ya da hiçbir bakanlığın belki, burada biraz zaman aldı ama 7/24 çalıştı. Yani çalışan personelin yaklaşık altı ay sahadan hiç evine gelmemiş biri olarak şunu söyleyebilirim: Psikososyal destek ekipleri ya da afet döneminde görev alan sahadaki kamu personeli, akredite STK'ler, gönüllü STK'ler, vatandaşlarımız, herkes her bir taraftan bu işi düzeltmek için çalıştı ama şöyle bir şey de konuşulduğu için, özellikle burada eğer izniniz varsa açıklamak istiyorum çünkü sahada size gelen sorulardan biri olmuştur ya da bizim belki de bu konuda eleştiri aldığım hususlardan biri olmuştur. "AFAD ilk anda yetişemedi, işte, AFAD gecikti." ya da işte "Müdahale gecikti." gibi sorunlarla karşı karşıya geldik. AFAD'ın kayıtlı 2.600 arama kurtarma teknisyeni vardı 6 Şubat itibarıyla. Bugün itibarıyla yeni aldığımız 2.931 kadroyla beraber şu an alımı hâlen devam eden, sınavları hâlâ açtığımız ve sınavları devam eden personellerimizle birlikte 5.700'e yeni çıkacak AFAD'ın sayısı. 39 bin konut yıkıldı, biz bunun 26.032'sinde arama kurtarma çalışması yaptık yani tamamen bina yerde olduğu ve içinde canlı olduğu düşünüldüğü için. Her bir konut için, her bir bina için sekiz saatte çalışabilecek 25 arama kurtarma personeline ihtiyacımız var bizim ve 7/24 çalışıldığına göre de her bir yıkık için 75 arama kurtarmacıya ihtiyaç var. 75 arama kurtarmacıya ihtiyacınız olduğu yerde 26.032 binada arama kurtarma çalışması yapacağınız için -çarptığınız takdirde, 7/24, 75'le çarpınca- 1 milyon 950 bin arama kurtarmacı ihtiyacı olur. Biz 93 ülkeden gelen arama kurtarmacılarla birlikte -11.500'ü de yurt dışından geldi, onlarla birlikte- toplam 36 bin kişiydik arama kurtarma çalışması yapan. Yani sayın vekillerimizin ben takdirlerine arz ediyorum, 1 milyon 950 bin ile 36 bini karşılaştırmak gibi bir şansımız takdir edersiniz ki mümkün değil. Dünyada literatüre baktığımız takdirde, profesyonel arama kurtarmacıların toplam sayısı 750 ile 800 bin arasında yani bazı kaynaklar 750 bin diyor, bazı kaynaklar 800 bin diyor; bunun arasında yani dünyadaki arama kurtarmacı sayısı. Tabii, biz bundan bir ders aldık, dayagını yedik, ödevimizi de aldık. 6 Şubattan sonra cumhuriyetimizin yüzüncü yılında yüz bin arama kurtarmacı projesini başlattık ve 145 bin kamu kurum ve kuruluşlarından Polis Arama Kurtarma (PAK), Jandarma Arama Kurtarma (JAK), Sahil Güvenlikten, madencilerden, öğretmenlerden ve akredite STK'lerimizden şu an itibarıyla 145 bin kamu kurumu personeli, 15 bin akredite sivil toplum örgütleriyle beraber 160 bin; 6 bin de AFAD personeliyle beraber 166 bin dediğimiz takdirde, dünyada -yani bu konularda çok fazla tevazu yapmayacağız- şu an müdahale aşamasında, müdahale kısmında hem yetişmiş eğitimli personel açısından hem de müdahale kapasitesi alanında dünyadaki en iyi örgüt, en iyi kurum AFAD hâline gelmiş durumda. Bunu şuna dayanarak söylüyoruz: BM toplantılarına gidiyoruz, NATO toplantılarına gidiyoruz; oraldaki ülkeleri de dinliyoruz, oraldaki ülkelerden ziyarete gelenleri de dinliyoruz ve o ülkelerin bize yönelik söylemiş oldukları ve dünyadaki bu alandaki mentörlük yaptığımız ülkeleri de gördüğümüz takdirde bu anlamda iyi bir noktaya geldik ama tabii ki çok büyük bedeller ödedik, çok büyük kayıplarımız oldu, çok büyük bir afeti, 6 Şubat gibi afeti üzerimizden attık ve buradan bu noktaya geldik.

Sayın Bakanımız Fatma Öncü'nün sorusuna geldiğimiz takdirde ise en son sorumuz bu, izninizle onu da açıklayıp nihayetlendirmek istiyorum efendim. "TAMP Türkiye Afet Müdahale Planı altında bir yönetmelik var mı? Bütün psikososyal destek konuları Aile Bakanlığımızın sorumluluğunda mı?" diye sordu. Sayın Bakanım, eksik bir şey varsa lütfen söyleyin, düzeltelim. Türkiye Afet Müdahale Planı, sizlerin de bildiği üzere efendim, müdahalenin anayasası; bunun yönetmeliği var, Afetlere Müdahale Yönetmeliği diye bir yönetmeliği var ve bu yönetmelik bugün 17 bakanlığımıza görev veriyor ve şu anda da bugün Bakan

Yardımcımıza onaylattırdım, Sayın Bakanımın onayıyla beraber Sayın Cumhurbaşkanımıza onaya çıkacak, inşallah ve en güncel hâli de 6 Şubattan önce yenilenmiş olarak ülkemizde 17 bakanlığa, hepsinin görevlerini tanımlamış vaziyette bunu ortaya koyacak. TAMP'ta yerelde 23 çalışma grubundan, merkezde ise 25 çalışma grubundan biri Aile Bakanlığının psikososyal destek çalışma grubu. Bu afet grubumuz da bu anlamda bütün işin misyonunu yüklenmiş durumda; Aile Bakanlığımız üzerinden yürüyor bu husus ve onların da gerek akredite STK'lerden, gerekse kendi personel performansını artırmak ve personel sayısını artırmak yönünden üst düzey çalışmaları var ve inşallah, burada da psikososyal destek ekiplerimizin sayısının, akredite STK'lerimizin sayısının artışıyla birlikte de inşallah, hep birlikte bir daha hiçbir afet görmeden yaşarız ama bir afet olduğu anda da müdahale kapasitesini yükseltmeye yönelik bütün Türkiye Afet Müdahale Planı taraflarının, 17 bakanlığın çalışmalarını da en üst düzeye taşıma yönünde çalışmalarımız devam ediyor.

Arz ederim Sayın Bakanım.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyorum.

Allah ülkemizi, şehirlerimizi, milletimizi afetlerden korusun diyoruz.

Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkür ederiz açıklamalarınız için.

1999 depremlerinden sonra biz bir grup Belediye Başkanı olarak o depremin verdiği zararı, oradaki can kayıplarını görünce, 1995'te de biliyorsunuz, Japonya'da Kobe'de bir deprem oldu, acaba orada neler yapıldı diye oraya gitmiştik. Tabii, birçok şehri gezdik, Tokyo'da gönüllülük esasına yönelik insanlar depreme karşı eğitiliyor ve bir simülasyon merkezinde bize bazı gösteriler de sundular. O zaman Tokyo'nun nüfusu 11 bindi, 500 bin insan bu konuda eğitilmişti. Yani bizim AFAD'ın da aynı şekilde Türkiye'nin değişik bölgelerinde böyle merkezler kurup depreme insanları hazırlayarak, eğiterek, gerektiğinde de -şimdi saydığınız rakamlar gerçekten çok düşük kalıyor o mücadele esnasında- bu insanların da eğitilerek -çünkü artık Türkiye deprem ülkesi- bu tür yerlerde değerlendirilmesi gibi bir çalışmanız var mı?

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Evet, Sayın Bakanım, izninizle ben Sayın Vekilimizin sorusuna cevap vereyim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Ben de burada başka bir şey daha söylemek istiyorum.

Ben de depremde bir deprem ilinin milletvekiliydim, Adana Milletvekiliydim. Lojistik merkezi olarak da Adana kullanılmıştı. Engelli bireyler konusundaki boyutla alakalı AFAD'ın o dönemde STK'lerle de çok güçlü bir iş birliği yaptığını şahitlik ettik. Birazcık o konuya da belki, hani sadece ilgili kamu kurum ve kuruluşları değil engelli bireylerimizin ve ailelerinin şartlarıyla alakalı standartların oluşturulması konusunda çokça sivil toplum örgütünden heyetlerle birlikte çalışarak konteyner kentlerimizin ya da baştaki o çadır kentlerimizin oluşturulması konusunda ciddi bir böyle uzmanlık çalışması da STK'lerle yapılmıştı. Birazcık bundan bahsetmenizi de rica ediyorum. Konuyu biraz daha engelli bireylerimiz açısından değerlendirelim istiyorum.

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Anlaşıldı Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, sayın milletvekillerimiz; Sayın Vekilimizin gönüllülükle ilgili sorduğu hususta ben profesyonellere çok değinmeye çalıştım, bahsettiğim 166 bin profesyoneller. Gönüllülük sistemimiz bizim e-devlet üzerinden erişime açık, 1 milyon 600 bin gönüllümüz var şu an orada.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Bunlar eğitimden geçti mi?

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - 70 bini eğitimden geçmiş vaziyette bunların. Saha eğitimleri peyderpey...

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Bir de tabii, sadece deprem odaklı bakıyoruz ama işte, orman yangınları yaşandı, diğer taraftan sel felaketleri oluyor, farklı afet türlerinde de yine o gönüllülerimiz... Kaybettiklerimize de Allah'tan rahmet diliyorum, çok daha yeni Ankara'dan da 5 şehidimiz oldu bu anlamda. Her alanda, AFAD sadece deprem değil tüm yaşadığımız afetlerde gönüllülerimizi de eğiterek bu alanda mücadele ediyor.

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - 70 bin gönüllümüzün eğitimi bitti Sayın Vekilim, peyderpey müracaatlar geliyor "Saha eğitimi almak istiyorum." diye bu 1 milyon 600 binden ve bunun içerisinde gelen sayı eğitilerek peyderpey sahaya gerisin geri gönderiliyor. Şöyle, biz şunu çok ön plana çıkarmadık, anlatımda da bunu çok ön plana çıkarmamaya çalıştım. Profesyonel gönüllülük sistemi ülkemizde yeni oturuyor yani gönülünüzün estiği zaman gelmeyeceksiniz afete, gönüllüye biz bunu diyoruz.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Yarın da Gönüllüler Günü herhâlde değil mi?

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Evet, 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü. AFAD'da da bir programımız var bununla ilgili, inşallah, Sayın Bakanımın katılımıyla.

Dolayısıyla biz gönüllüye gerçek ihtiyaç olduğu anda, çağrıya çıktığımızda gelsin ve gönüllü geldiği zaman orada kendine verilen görev ne ise onu yapsın mantığıyla ama bu profesyonelliğe henüz gelemedik. Gelen gönüllü şunu yapıyor: "Ben hemen bir enkaza çıkayım, ben de bir kurtarma çalışmasına katılayım." Yani "Şurada şunu yapayım." demiyor mesela bizdeki gönüllü henüz. "Ben geldim, işte, koli indirilecek..."

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Kıymetli Genel Müdürüm, her kelime kayıtlara giriyor, onu hatırlatmak istiyorum size.

Buyurun.

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - Dolayısıyla "Yemek dağıtılıyor, işte, benim bu aşamasında çalışmam gerekir bunun." değil de "Ben de profesyonelim, ben de hemen enkazın üzerine çıkayım." aşamasında olduğu takdirde bu sefer biz bir zorlukla karşı karşıya geliyoruz yani gönüllünün yönetimi anlamında.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - İşte, bu eğitimlerden geçirilirse aslında bunlar kendiliğinden çözülür. Şu anda Türkiye'de kaç tane simülasyon merkezi var?

AFAD AFETLERE MÜDAHALE GENEL MÜDÜRÜ SADİ ERGİN - 5 tane simülasyon merkezimiz var.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Yani işte, bu tür şeylerin sayısını artırıp insanları bizzat o olayda yaşatmak lazım. Bizi bir binanın içerisine soktular, biz bizzat yaşadık, gördük.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Aslında konu hani engelliye müdahale olduğu için olay depreme giderse işimiz uzayacak gibi görünüyor.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, yani bu alan da hassas. Bütün afetlerle alakalı mücadele konusunda AFAD'ımız geçmiş yaşanan tecrübelerimizden de dersler çıkararak, eksikler, takviye edilmesi gereken alanlar, ihtiyaç duyulan alanlar ya da işte, daha çok güçlendirmemiz gereken alanlarımızın tespiti maalesef yaşadığımız o acı tecrübelerle ortaya çıktı. Bunların hepsi takviye ediliyor ve güçlendiriliyor. Rakamsal olarak da ifade ettiniz. İnşallah, Allah bir daha afetlerle ülkemizi sınava tabi tutmasın, ihtiyaç duyurmasın ama gönüllülerimizin de eksikliğini göstermesin, Allah ülkemizi de korusun.

Ben Göç İdaresine hemen artık geçmek istiyorum.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; hızlı bir şekilde not alabildiğim soruları arz edeyim.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Evet, zaten sorulara yazılı olarak da sonradan cevap veriyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Şimdi, eğitimle ilgili bir soru gelmişti. Öncelikle Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz, Eğitim Daire Başkanlığımız yıllık eğitim faaliyetini hazırlar. Başkanlık Kuruluna onaya sunar. Başkanlık Kurulu tarafından onaylanan bütün eğitim faaliyetleri yıl içerisinde yerine getirilir. Bu kapsamda, geçen yıl özel ihtiyaç sahiplerine ve engellilere dönük toplam 7 eğitim verilmiş yani her yıl planlı bir şekilde bu eğitimlerimiz devam ediyor.

İkinci soru: Suriyelerin sayısına ilişkin bir soru gelmişti. Sayın Bakanımızla birlikte ben göreve başladığımda ülkemizdeki Suriyeli sayısı 3 milyon 366 bin 185 idi, bugün bu sayı 2 milyon 371 bin 412'ye düştü; aradaki fark 994 bin 773.

"Suriyelilere aylık ödeme yapılıyor mu?" gibi bir soru gelmişti. Hayır, Suriyelilere aylık ödeme yapılmıyor. Buradaki bizim kastettiğimiz sosyal uyum yardımı yani özel ihtiyaç sahibi olup yoksul, fakir, fakruzaruret içerisinde, engelli, yatağa bağımlı ve ödeme gücü olmayan, geçici koruma kapsamındaki Suriyelilere devletimizin o şefkatli elini uzatıyoruz. Özel ihtiyaç sahibi ise; fakir, yoksul, engelli, dul, yetim ise evet, bunlara sosyal uyum yardımı yapılıyor. Sosyal uyum yardımı da az önce söyledim, kişi başı 500 TL, kişi başı 700 TL. Eğer engelliye, yüzde 40 üzerinde bir engellilik oranı varsa bu 2.700 TL. Bu aylık ödeme değil, herhangi bir maaş bağlama söz konusu değil. Bu, sadece ve sadece engellilere dönük yapılan sosyal yardım.

Bir diğer soru: "Yabancıların sayısı 3 milyon 600 bin, doğru mu?" diye bir soru geldi. Evet, kıymetli vekillerim, sayın milletvekillerim; biz bu verileri her hafta kurumsal internet sayfamızda yayınlıyoruz. Bu noktada son derece açıkız, şeffafız; bu rakamlar doğru rakamlar. Aksi olsa her hafta internet sayfamızda zaten yayınlamazdık biz bunu, her hafta yayınlıyoruz. Açık, şeffaf bir şekilde yayınlıyoruz. Artı, ülkemizde bulunan yabancıların tamamının adres tahkikatları yapıldı. Adres tahkikatlarına ilave olarak da her ay ülkemizde bulunan yabancıların adres bildirim yükümlülüğü var. Hepimiz yurt dışına gittik, ben de yurt dışında okudum. Yurt dışına gittiğimizde ilk yaptığımız iş devletin ilgili birimine, işte, İngiltere'deyse polise gidersiniz, adresinizi bildirirsiniz, "Ben şu adreste yaşıyorum." dersiniz. Aynı şey Türkiye'de de geçerli. Ülkemizde bulunan yabancılar aylık adres bildirim yükümlülüğüne tabi, her ay adreslerini bize bildirirler. Dolayısıyla bu sayılar net, bu sayılar şeffaf, bu sayılar her hafta internet sayfamızdan yayınlanıyor.

Uşak Milletvekilimizin bir sorusu vardı: Uşak'ta yaşayan yabancı sayısı toplam 4.424; bunun 1.957'si ikamet izninde kalanlar, 2.467'si de geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler.

Yine, sayın milletvekilimizin başka bir sorusu vardı. Evet, gebe annelere yardımcı oluyoruz, anneler doğum yaptıktan sonra da yardımcı oluyoruz çünkü "çocuğun üstün yararı" dediğimiz bir kavram var, bizim için anne ne kadar önemliyse annenin dünyaya getirdiği çocuk da o kadar önemli.

Üçüncü ülkeye yerleştirmeye ilgili Sayın Vekilimiz bir soru sormuştu. Şimdi, üçüncü ülkeye yerleştirmeden bahsetmeden önce müsaadeniz olursa kavramları açıklamak istiyorum. Göç yönetimi alanı teknik bir alan olduğu için kavramlar birbirine karışıyor. Şimdi, bizim ülkemizdeki yabancılara verdiğimiz dört tane statü var: Birincisi, mülteci; ikincisi, şartlı mülteci; üçüncüsü, uluslararası koruma; dördüncüsü, geçici koruma. "Mülteci" dediğimiz, Batı ülkelerinden gelen ve mültecilik talep edenler çünkü Birleşmiş Milletler Cenevre Sözleşmesi'ni imzalarken biz coğrafi kısıtlama koymuşuz, dünyanın her tarafından gelenlere mültecilik statüsü vermeyeceğimizi deklare etmişiz. Batı ülkelerinden gelenlere "mülteci", Avrupa ülkelerinin dışından gelenlere "şartlı mülteci", diğer ülkelerden gelenlere "uluslararası koruma", Suriye'den gelenlere vermiş olduğumuz statü ise "geçici koruma statüsü"dür. Bu kavramları ayırmakta fayda var. Şimdi, gelelim üçüncü ülkeye yerleştirmeye. Ülkemizde bulunan ya da misafir ettiğimiz yabancılar için kalıcı politikamız şu: Bir, ülkelerine gönüllü, güvenli, onurlu bir şekilde geri dönüşlerini sağlamak; hedefimiz bu. Bunu yapamıyorsak ikinci hedefimiz, üçüncü ülkeye gitmek isteyenler varsa bunları sağlıklı bir şekilde üçüncü ülkeye yerleştirebilmek. Örnek vermek gerekirse, ülkemize bir şekilde "X" ülkesinden gelip burada şartlı mülteci statüsünü almış ve üçüncü bir ülkeye yerleşmek isteyen yabancılar var ise evet, önceliğimiz onları istedikleri üçüncü ülkelere yerleştirmek; bu, Avrupa Birliği ülkesi olabilir, Amerika Birleşik Devletleri olabilir, Kanada olabilir vesaire. Az önceki ifade ettiğimiz, bu kapsamda üçüncü bir ülkeye yerleştirdiğimiz özel ihtiyaç sahibi 4.327 demiştim.

Bir diğer soru, mültecilere genel sağlık sigortası ödemesi. Buradan da kastettiğimiz, şartlı mültecilere ödediğimiz genel sağlık sigortası. Az önceki kavramı tekrar istihdam ediyorum, kavramlar birbirine karışıyor çünkü uzmanlık gerektiren bir alan: Mülteci, şartlı mülteci, uluslararası koruma, geçici koruma. Buradaki bizim kastettiğimiz şartlı mültecilere ödenen genel sağlık sigortası. "Eğer yüzde 40 ve üzeri engeli varsa genel sağlık sigortasından da gelir testi yapılıyor mu?" diye Sayın Milletvekilimiz sormuştu; tabii ki yapılıyor.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Tüm T.C. vatandaşlarına ama siz de yapıyor musunuz yani şartlı mültecilere?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Tekrar ediyorum: Yüzde 40 ve üzerinde engeli olan yabancının maddi durumu iyiye tabii ki ödenmiyor, biz o ayrımı...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Yani gelir testine tabi oluyor onlar da?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Tabii ki.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Tamam.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Onun verileri bizde var yani dediğim gibi, veri bankamızda...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Yüzde 40 üzeri engelliye hiç gelir testine tabi olmadan mı oluyor acaba diye düşündüm.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Yani yüzde 40 ve üzeri engeli olan bir yabancının maddi durumu iyi ise, ödeme gücü var ise devlet onu ödemiyo, tabii ki o sosyal adaleti gözetiyoruz.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Aynı statüdeleer yani sonuç olarak T.C. vatandaşlarıyla.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖÇ İDARESİ BAŞKANI HÜSEYİN KÖK - Doğrudur.

Efendim, bir diğer soru... Tekrar hatırlatmakta fayda var: 28 Kasım 2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişikliğiyle Suriyelilerin tedavi giderleri ödemelerinde, evet, bir yeniliğe gidildi. Suriyelilerin tedavi giderleri ödemelerinden kastettiğimiz, ödeme gücü olan, maddi durumu olan, çalışabilecek durumda olanlar, istiyoruz ki bundan sonra yüzde 20 katkı payını bunlar kendisi ödesin, hastanedeki tedavi giderlerini kendileri ödesin. Onlara şu imkânı sunuyoruz: Biz, size, kayıtlı istihdam olanağını sağladık. Yani geçici koruma kapsamındaki bir Suriyeli Türkiye'de kayıtlı olarak çalışmak isterse, evet, çalışabilecek çünkü 2024 yılında yapmış olduğumuz bir yönetmelik değişikliğiyle de bunun önünü açmıştık. Önceliğimiz, Türkiye'de kalmak isteyen, çalışabilecek durumda olan sağlıklı, genç... Diyoruz ki: "Biz sizin kayıtlı çalışmanızı tercih ediyoruz. Eğer çalışırsanız zaten sigorta priminizi ilgili kurum ve devlet ödeyecek." Birincisi bu.

İkincisi; ödeme gücü olup özel sağlık sigortası yaptıranlar varsa diyoruz ki: "Özel sağlık sigortası yaptırabilirsiniz." Üçüncüsü: Maddi durumu iyiye, hastaneye gittiğinde cebinden nakit ödeme yapıp tedavi gideri alabilecekse ya da eczaneden ilacını alacaksa evet "Nakit ödeyerek ilaçlarını alabilirsin." diyoruz ama bunun istisnasını da az önce arz ettim. Bunun istisnası, az önce söylediğimiz, özel ihtiyaç sahibi Suriyeliler yani fakir, yoksul, fakruzaruret içerisinde, dul, yetim, yatalak hastaysa ve ailede çalışacak kimsesi yok ise devlet olmanın gereği olarak diyoruz ki evet, sizin ödemeleriniz yine devam edecek, burada bir aksaklığa sebebiyet vermeyeceğiz. Bu zaten bizim devletimizin alıcınaplığı. Bu ayrımı yapıyoruz artık. Ödeme gücü olanlar çalışacak, sağlık giderlerini kendisi ödeyecek; ödeme gücü olmayan fakir, yoksul, yatalak hasta, dul, yetim fakruzaruret içerisinde ise yine devletimiz gelir testi yaptıktan sonra bunların tedavi giderlerini ödemeye devam edecek.

Başka soru yoksa ben teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Çok kapsamlı değerlendirmelerin olduğu güzel bir toplantı oldu. Kurum, kuruluşlarımızın temsilcilerine çok teşekkür ediyoruz katkıları için.

Başka söz almak isteyen yoksa toplantımızın gündeminde başkaca da bir konu olmadığı için toplantımızı kapatacağız.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı Jülide Sarieroğlu'nun, Komisyonun gelecek hafta yapacağı toplantı gündemlerine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI JÜLİDE SARİEROĞLU - Gelecek hafta bütçe görüşmeleri var ama Komisyon çalışmalarımız tabii ki devam edecek; yine aynı şekilde salı, çarşamba ve perşembe günleri toplantımızı gerçekleştireceğiz. Özellikle 9 Aralık Salı günü saat 15.30'da KDK, Sosyal Güvenlik Kurumu ve TÜİK sunumları olacak. 10 Aralıkta RTÜK, TRT ve Çocuk Hareketinin sunumu var. Perşembe günü, 11 Aralıkta da yine çok geniş kapsamlı bir akademisyen grubumuz var. Komisyonumuz tarafından herhâlde gönderildi davetli listeleri. Ayrıca, akademisyenlerimizin dışında -yaklaşık 6 akademisyenimiz var Türkiye'nin farklı üniversitelerinden, bu alanda çalışan kıymetli isimler- Türkiye Sağırılar Milli Federasyonu ve Türkiye İşitme Engelliler Spor Federasyonunun da sunumları haftaya olacak. Yani çok yoğun bir çalışma gündemi Komisyonumuzu bekliyor. Az zamanımız kaldı, çok talep var; o yüzden, bir şekilde sizlerin de anlayışına sığınarak çalışmalarımızı aynı titizlikle devam ettireceğiz.

Teşekkür ediyoruz.

Haftaya salı günü buluşmak üzere toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.18